

STANOVISKO AZV ČR K VYUŽÍVÁNÍ NÁSTROJŮ UMĚLÉ INTELIGENCE

1. ÚČEL A ROZSAH

Tato směrnice stanovuje pravidla pro využívání veřejně dostupných nástrojů umělé inteligence (AI) s cílem zajistit vědeckou integritu, ochranu duševního vlastnictví a dodržení etických standardů v rámci zdravotnického výzkumu, a to jak na úrovni přípravy projektových žádostí, tak jejich hodnocení zpravodaji a externími hodnotiteli.

2. POKYNY PRO PŘÍPRAVU PROJEKTOVÝCH NÁVRHŮ

A. Přípustné využití

AI lze využít pro stylistické úpravy, korekturu gramatiky a překlady odborných textů. Pomoc při tvorbě osnovy zpráv, sumarizaci vlastních (již publikovaných nebo veřejných) poznatků apod. Vyhledávání metodických postupů (vždy s nutností ověření z primárních zdrojů).

B. Zákazy a omezení

Je nutné dodržovat principy ochrany osobních údajů (GDPR), proto je přísně zakázáno vkládat do veřejných AI modelů jakákoliv identifikovatelná data pacientů, anamnézy nebo unikátní soubory kazuistik.

AI nesmí být použita k formulaci původních vědeckých hypotéz, zpracování výsledků nebo sepisování závěrů bez aktivní autorské činnosti řešitele (zákaz „ghostwriting“).

Generování syntetických datových sad pomocí AI (fabrikace) a jejich vydávání za reálné klinické výsledky je považováno za hrubé porušení vědecké etiky.

C. Povinnost transparentnosti

Využití nástrojů AI musí být v souladu s principy akademické i osobní morální integrity a musí být transparentní. Za všech okolností otevřeně deklarujte, resp. citujte využití nástrojů AI.

Příklad citace: „Při přípravě tohoto dokumentu byl použit nástroj [Název modelu] za účelem [např. jazykové korektury].“

3. POKYNY PRO ZPRAVODAJE A HODNOTITELE PROJEKTŮ

Ochrana duševního vlastnictví – absolutní zákaz vkládání obsahu do nástrojů AI!

Hodnotitel nesmí do AI nástrojů vkládat text žádosti o grant, anotaci, rozpočet ani jiné neveřejné části posuzovaného projektu. Veřejné AI modely se na těchto datech učí a mohlo by dojít k úniku know-how řešitele. Jedná se o sdílení se třetí stranou.

Zákaz generování posudků

Slovní hodnocení musí být výsledkem intelektuální a tvůrčí činnosti hodnotitele. Použití AI k automatickému generování textu posudku na základě parametrů projektu je nepřípustné.

Kritický přístup k obsahu

Hodnotitel by měl při posuzování zohlednit riziko, že určité části projektu (např. rešerše) mohly být vytvořeny AI, a zaměřit se na ověření validity citací a logické návaznosti argumentů.

4. DOPORUČENÉ POSTUPY PŘI ZJIŠTĚNÍ NESROVNALOSTÍ

Pokud vznikne podezření na zneužití AI na straně navrhovatele projektu, který nepřiznal využití AI k vypracování klíčových částí projektu, projekt bude navržen na etický přezkum a takový projekt může být navržen k vyřazení z důvodu porušení integrity vědecké práce.

Pokud zpravodaj nebo hodnotitel prokazatelně použije AI k vypracování posudku (např. generické fráze, únik dat projektu a jiné ukazatele textu vytvořeného AI modelem), bude s ním ukončena spolupráce, resp. bude vyřazen z databáze hodnotitelů pro ztrátu důvěryhodnosti a porušení závazných pravidel AZV ČR pro posuzování projektových návrhů.

5. ZÁVĚREČNÉ USTANOVENÍ

Odpovědnost za jakékoliv chyby, faktické nepřesnosti nebo etická pochybení způsobená použitím AI nese vždy **člověk** (navrhovatel nebo zpravodaj/hodnotitel), nikoliv poskytovatel AI modelu.

V Praze, 23. 2. 2026